

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/305/2018
Identifikačné číslo spisu: 3813200390
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3813200390.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N. W., bývajúceho v I., zastúpeného JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom so sídlom vo Zvolene, Námestie SNP č. 41, proti žalovanému Y. P., bývajúcemu v I., zastúpenému JUDr. Luciou Podrackou, advokátkou, so sídlom v Banskej Bystrici, Lipová 30, o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4C/5/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. októbra 2016 sp. zn. 5Co/111/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. novembra 2015 č. k. 4C/5/2013-146 vyhovel žalobe žalobcu tak, že určil, že odstúpenie žalovaného z 29.11.2012 od zmluvy o prevode vlastníctva bytu uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 8.8.2012, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k bytu č. X nachádzajúceho sa na X. poschodí, vo vchode č. XX bytového domu s. č. XXXX, na ulici T. a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a príslušenstve patriacim k bytu v podiele 5506/734034, zapísaného na LV č. XXXX pre k. ú. V., je neplatné. Žalobca svoj návrh odôvodnil s tým, že on ako kupujúci a žalovaný ako predávajúci dňa 8.8.2012 uzatvorili zmluvu o prevode vlastníctva predmetného bytu, na základe ktorej sa mal stať výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, a na základe ktorej mal zaplatiť žalovanému kúpnu cenu vo výške 14.000 eur. Dňa 13.11.2012 podal návrh na Správe katastra L. na vklad tejto zmluvy. Žalobca uviedol, že mal voči žalovanému skoršiu pohľadávku vo výške 14.000 eur a to titulom nároku jeho osoby na vrátenie sumy 14.000 eur, ktorú namiesto žalovaného dňa 6.6.2012 vyplatil L. P., titulom nároku tejto osoby voči žalovanému na zaplatenie kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi L. P. ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim, na základe ktorej sa žalovaný stal výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Listom z 23.11.2012, ktorý bol žalovanému doručený dňa 6.12.2012, si svoju pohľadávku vo výške 14.000 eur (vzniknutú titulom nároku na vrátenie sumy 14.000 eur, ktorú namiesto žalovaného zaplatil P.) jednostranne

započítal s pohľadávkou žalovaného vo výške 14.000 eur (vzniknutou titulom nároku žalovaného na zaplatenie kúpnej ceny v zmysle zmluvy). Mal za to, že v dôsledku započítania v celom rozsahu zanikol nárok žalovaného na zaplatenie kúpnej ceny v zmysle predmetnej zmluvy. Žalobca dňa 10.12.2012 obdržal výzvu žalovaného na zaplatenie kúpnej ceny, v ktorej ho vyzval na uhradenie ceny bytu vo výške 14.000 eur najneskôr do 27.11.2012. Následne dňa 20.12.2012 obdržal od žalovaného odstúpenie od zmluvy, podľa ktorého odstupuje od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny dohodnutej v zmluve. Správa katastra L. rozhodla o prerušení vkladového konania z dôvodu, že jej žalovaný doručil oznámenie o odstúpení od zmluvy. Žalobca mal za to, že predmetné odstúpenie od zmluvy, ktoré je jediným dôvodom prerušenia vkladového konania, je absolútne neplatným právnym úkonom. Z vykonaného dokazovania bolo aj podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že medzi stranami sporu bolo nesporné, že žalobca v sume 25.000 eur, ktorú žiadal od žalovaného je aj vrátenie sumy 14.000 eur, ktorú žalobca za žalovaného zaplatil pri kúpe bytu. Ku dňu 18.12.2012 (deň doručenia odstúpenia žalovaného od Zmluvy zo dňa 8.8.2012) žalobca nebol v omeškaní s plnením, pretože pred týmto dňom došlo k zániku vzájomných pohľadávok žalobcu a žalovaného započítaním, a preto pokiaľ žalovaný od Zmluvy o prevode vlastníctva k bytu z 8.8.2012 odstúpil, jeho právny úkon je absolútne neplatný, pretože odporuje zákonu. Žalovaný aj podľa okresného súdu nemal právo od Zmluvy o prevode vlastníctva k bytu zo dňa 8.8.2012 odstúpiť a pokiaľ tak urobil, je jeho právny úkon absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje zákonu. V závere okresný súd uviedol, že vzájomné pohľadávky žalobcu a žalovaného zanikli započítaním 6.12.2012, t. j. pred 18.12.2012. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na plný úspech žalobcu vo veci.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 12. októbra 2016 sp. zn. 5Co/111/2016 na základe odvolania žalovaného rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odôvodnenie spĺňajúce všetky požiadavky ustanovenia § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku aj v celom rozsahu poukázal a preto tento rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorých, keďže žalobca bol v celom rozsahu v odvolacom konaní úspešný, priznal mu preto právo na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil v zmysle § 420 písm. f/ CSP a zároveň aj s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V odôvodnení dovolania namietal hodnotenie dokazovania sudmi nižších inštancií, ktoré podľa jeho tvrdenia vôbec neprihliadali na dôkazy ním predložené. Nesúhlasil s právnymi názormi uvedenými v rozhodnutiach súdov nižších inštancií. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie v zmysle vyššie uvedeného zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby dovolací súd zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal odmietnuť ako nedôvodné s tým, že si uplatňuje náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo

275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania (i) z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa s ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS

252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

13. Dovolateľ v zmysle uvedenej procesnej vady namietal nedostatky v procese dokazovania, ktoré videl vo vykonanom hodnotení dokazovania súdmi nižších inštancií, ktoré nesprávne neprihliadali na ním predložené dôkazy.

14. Dovolací súd k vyššie uvedeným námietkam uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy (O.s.p.) dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového i mimosporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe čoho sú vyššie uvedené námietky dovolateľa nedôvodné.

15. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné a v tejto časti dovolanie preto odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. Zároveň dovolací súd nezistil ani prípustnosť dovolania namietaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v danom prípade, aby mohol pristúpiť k preskúmaniu uvedeného dovolacieho dôvodu, je nevyhnutné zo strany dovolateľa vymedziť konkrétnu právnu otázku, ktorá podľa jeho názoru, nebola dovolacím súdom riešená. Z obsahu dovolania nevyplýva konkrétna právna otázka (namieta totižto len hodnotenie dokazovania), ktorá nebola dovolacím súdom riešená a dovolací súd tak nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný

bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 194/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

17. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že žalovaný v dovolaní nedôvodne namietal existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nevymedzil právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto najvyššiemu súdu neostávalo iné ako jeho dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.